

Sürgündeki hanedan üyeleri maişetlerini temin edebilmek için çalışmak mecburiyetinde kaldılar. Ancak bir meslek ve kariyerleri yoktu. Bu insanlar, herhangi bir iş yapmak için yetiştirilmemişti. Şehzâdeler askerdi ki bu da ecnebi bir memlekette hiçbir kıymet ifade etmiyordu. Sermayeleri bulunmadığı için iş kuramayan hanedan ferdlerinin resmî vazife almalarına da diplomatik münâsebetlerin bozulabileceği tehdidi ile Ankara mâni oldu. Çoğu haymatlos (vatansız) olduğu için, birkaç lisân bildikleri halde, tahsilleri olsa bile, her mesleği icra etmeleri kanunen mümkün değildi. Memuriyete girmelerini, zenginlerle evlenmelerini Ankara engellemeye çalışıyordu. İsmi ve askerlik diplomasının işe yaramadığı gurbette, para getirecek tek şey, bir enstrüman çalmaktı. Nice şehzâdeler, kafelerde çingene çalgıcılar gibi çalgıcılık yaparak ekmek parası temin etmeye çalıştılar.

Kantarcılık, hamallık, taksi şoförlüğü, mezarlık bekçiliği, müzede biletçilik, seyyar satıcılık, bulaşıkçılık yaparak maişetini çıkarmaya çalışan hanedan efrâdı çoktur. Elinde avcundakini satıp tüketen Ayşe Sultan, “**Allâh, sabredenlerle beraberdir**” meâlindeki “**İnnallâhe maassâbirîn**” âyet-i kerimesini eliyle beze işler, oğlu bunları geceleri sokaklarda ve metroda satardı. Yaşlılar bunu da yapamadılar. Gençler, olur olmaz evliliklere razı oldu. Gece pazarlardaki çürük meyve ve sebzeleri toplayan hanedan ferdleri vardı. Bunu herkesten saklarlar; kimsenin kendilerine acımasını istemezlerdi. Nitekim “kaplan sırtı için en tahammül edilmez yük, merhâmettir.” Çocuklar, ayağı büyüdükçe ayakkabılarının ucu kesilerek idare ederdi. Şehzâde Ahmed Nuri Efendi, bir parkta açlıktan ölmüş olarak bulundu. Şehzâde Abdürrahim Efendi, sefâlete dayanamayarak intihâr etti. Mediha Sultan’ın belediye yardımı ile geçiren torunu Hadice Sâmî de bu sıkıntılar sebebiyle pencereden atlamak suretiyle hayatına son verdi. Nâciye Sultan hatıralarında der ki: “Yabancı başka hanedanlar, sürgün ihtimâlini düşünerek, memleket dışında ihtiyaçlarını sağlayacak tedbirleri almış olabilirlerdi. Biz ise, hâricte ihtiyat parası bulundurmaya hiçbir zaman aklımızdan geçirmemiştik...”

(Prof Ekrem Buğra Ekinci, Sürgündeki Hanedan)